

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

Lahnite si na záda... zajtra nemôžem, ale uvidíme sa v září... Tohle není českoslovenština federálních úředníků, ale způsob vyjadřování, který slyším denně v nemocnici, mezi studenty, na ulici, u pokladny v samoobsluze. Mluví čistou slovenštinou, pouze v češtině málo známé výrazy nahradí českými. Všichni jim rozumí, studenti spolužákům, pacienti lékařům... Rozdělení Československa jsem chápal, ale rád jsem nebyl. Narodil jsem se na Slovensku, s matkou a bratrem stále mluvíme slovensky, i když se občas vloudí chybný genitiv (ale píšij jenom česky, nezažil jsem na Slovensku poslední reformu pravopisu). Když ze dne na den zmizelo Slovensko ze zpráv o počasí a dopravě, měl jsem pocit, jako bych měl hemianopsii. Před pár lety se předpovídalo, že slovenština se stane pro Čechy stejně cizím jazykem, jako třeba polština. Máme precedens, ještě žije generace, kdy všichni mluvili nebo alespoň rozuměli německy... Může se zdát, že tomu tak je. „Cudzinka v tvojej zemi... dívam sa do slovníku“ a „včera jsem

byl tvůj svět a už nejsem“ zpívá Xindl X. Před deseti–patnácti lety pražská kolegyně vyprávěla, že se její syn, studující v Londýně, domlouval se svým slovenským spolužákem anglicky. V televizi se objevil dabovaný seriál o záchranářích v Tatrách. (Nejdříve mi to vadilo, ale pak jsem si vzpomněl, že Vysoké Tatry byly – a jsou – plné češtiny.) Slovenštinu nebylo slyšet. O přestávce koncertu pořádaném Českou lékařskou akademií jsme se náhodou potkali s prezidentem Klausem. Na nejspíše zdvořilostní otázku, jak se máme v Brně, jsem odpověděl, že Brno se pomalu dostává ze ztráty ekonomického zázemí, které mělo na blízkém Slovensku. „To snad ne“, pravil pan prezident. „Stačí se podívat na prázdnou dálnici D2“, odpověděl jsem. Dnes je dálnice Brno–Bratislava opět živá a slovenštinu, alespoň ve větších městech, lze slyšet všude. Neumím si představit fungování klinik bez mladých a nadšených slovenských lékařů. P-pool je program pro vybrané studenty brněnské Lékařské fakulty – od prvního ročníku se vedle studia

medicíny zapojují do vědy. V hospodě, na setkání studentů p-pool s jejich mentory, u našeho stolu sedělo více Slováků, než Čechů. Československo jako stát je minulostí, ostatně rozdílné politické trendy (viz nedávné volby) prokazují, že politické soužití by bylo obtížné. Ale zanechalo stopu, která nemizí. V Evropě si už zvykli na pojem Česká republika, ale i zde, a ještě častěji v zámoří, po chvíli rozpaků řeknou ... aha, Czechoslovakia. I ti, kdo se narodili řadu let po rozdělení. (Ve venkovské Africe nebo Asii často o nás neslyšeli vůbec. Pro jednoduchost říkáme ihned Czech Republic, Europe. V Barmě venkovský hospodský Česko znal. I know, Czech Republic, shalom, pravil.) Společný stát je historií, společný život současností. Chinaski zpívají ... „každá česká vlajka má slovenský klín“.

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

*prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.
předseda redakční rady*